

Raport diagnostic sectorial:

Dans și performance

Diagnostic, poziționare și recomandări strategice pe baza consultării de specialist.

Notă metodologică

Prezentul raport sintetizează consultarea de specialist realizată pentru fundamentarea **Strategiei Culturale a Municipiului București 2027–2036**, domeniul *dans și performance*. Sursele sunt: (1) interviul semi-structurat realizat online pe 23 iulie 2026 (durată: 1h38) cu **Ștefania Ferchedău**, manager cultural, cercetător și editor în domeniul artelor performative, (2) chestionarul preliminar completat de specialistă, care include evaluarea comparativă a priorităților *Strategiei Culturale a Bucureștiului 2016–2026*.

Interviul a urmat ghidul în cinci blocuri tematice utilizat pentru toate cele 12 domenii consultate, asigurând comparabilitatea. Afirmațiile din raport reflectă perspectiva specialistei consultate; acolo unde există surse documentare, acestea sunt indicate.

Raportul a fost transmis către specialist pentru completare și validare.

1. Diagnoza domeniului

1.1. Starea generală: stagnare structurală, nu declin cantitativ

Domeniul dansului contemporan și al performance-ului se află într-o **stare de relativă stagnare**. Numărul de artiști și de activități rămâne constant sau chiar în creștere, însă se repetă aceleași tipare de activitate și aceleași tipare de probleme — cei care intră acum în domeniu se confruntă cu obstacolele identice celor de acum două decenii. Stagnarea este definită prin patru parametri: limitarea spațiilor disponibile, limitarea fondurilor la nivel național și local, absența oportunităților de angajare pentru absolvenți și reticența autorităților publice față de formele artistice experimentale, care rămân în afara programării instituționale locale.

Distincție terminologică: „dans și performance”, luate împreună, desemnează zona contemporană. Dansul clasic și baletul aparțin domeniului Operă.

1.2. Puncte forte

- Concentrarea majoră a scenei naționale de dans contemporan în București — cel mai mare număr de artiști și organizații active.
- Implicarea crescândă a organizațiilor bucureștene în proiecte și rețele europene de cooperare, în creștere vizibilă față de acum cinci ani.
- Capacitatea artiștilor de a mobiliza singuri structuri și mecanisme care susțin creația, în absența sprijinului instituțional.
- Prezența CNDB - Centrul Național al Dansului București — singura instituție de acest tip din Europa de Est, un activ de imagine pentru oraș.

1.3. Vulnerabilități structurale

- Perpetuarea acelorași sisteme de sprijin — sau de lipsă de sprijin — ale domeniului, fără corecții în timp.
- Lipsa spațiilor de creație și de prezentare a producțiilor de dans & performance.
- Fragmentarea scenei: absența unei colaborări coordonate și consistente în interiorul domeniului, întreținută atât de sistemul public, cât și de competiția organizațiilor independente pentru fonduri foarte restrânse.
- Insuficiența platformelor prin care creația să ajungă la public în formate diverse, ceea ce blochează sinergia dintre oferta culturală și cerere.
- Disocierea dintre imagine și capacitate în cazul CNDB - Centrul Național al Dansului București: instituția există, dar nu are anvergură, spațiul și fondurile necesare pentru a genera ceea ce ar trebui să genereze un centru de arte național.

1.4. Publicul și barierele de acces

Publicul domeniului este relativ restrâns și nișat, structurat pe trei paliere: (1) zona profesională a artiștilor, **transversală între performativ și vizual** — comunități din teatru, dans și arte vizuale interesate de performance; (2) o zonă de amatori de dans, construită în timp prin programele de ateliere ale organizațiilor; (3) un public cultural mai larg, atras prin contaminare dinspre alte domenii culturale. Motivațiile diferă: accesul la un conținut cultural nonconformist și bazat pe reflecție, respectiv căutarea unor forme alternative de dezvoltare personală și de integrare a mișcării în programul cotidian.

O estimare numerică este dificilă și din cauza infrastructurii: sălile care prezintă dans contemporan au capacități de 70–100 de locuri per reprezentație. Formatul dominant este apropiat mai degrabă de formatul de atelier, cu publicul dispus în proximitatea scenei.

Barierile de acces sunt preponderent **educaționale și de percepție**, și într-o oarecare măsură și geografice, de mobilitate urbană (concentrarea în centrul orașului).

- **Educaționale:** instituțiile publice bucureștene nu au programe de mediere adecvate. Nu există o deschidere sistematică dinspre instituțiile culturale către școli; mecanismul funcționează invers — sectorul independent merge către instituții de învățământ, centre sociale sau spitale, cu inițiative punctuale, fără continuitate și fără asumare instituțională de către niciuna dintre părți.
- **De percepție:** reticență față de gradul mai ridicat de conceptualizare a discursului artistic și față de formatele participative, care modifică poziționarea în spațiu și rolul spectatorului. Accesul la teatru este perceput ca fiind mai 'simplu' decât accesul la dans.

1.5. Finanțare și costuri critice

AFCN - Administrația Fondului Cultural Național este sursa principală de finanțare a domeniului. Sursele secundare, atunci când există, sunt ARCUB - Arte și Evenimente Urbane, primăriile de sector (menționate sectoarele 1 și 6) și Ministerul Culturii — în cazul acestuia din urmă prin apeluri tematice, nu pe domenii artistice. Bugetul alocat proiectelor de dans la AFCN - Administrația Fondului Cultural Național este unul dintre cele mai mici raportat la celelalte arii culturale: nu mai mult de opt-zece proiecte finanțate pe sesiune. CNDB - Centrul Național al Dansului București nu mai are program dedicat de granturi — existent la începuturile instituției — și concurează el însuși cu sectorul independent pentru fondurile AFCN - Administrația Fondului Cultural Național.

Blocajul principal se produce la nivelul costurilor de spațiu. Spații pentru dans s-au deschis periodic, dar nu s-au dovedit sustenabile. Al doilea blocaj este de personal: formarea colectivelor de lucru rămâne punctuală, pe proiecte, și astfel nu reușesc să se închege echipe puternice, cu continuitate. Un alt risc major ține de profesie în sine: majoritatea artiștilor sunt obligați să devină coregrafi, pentru că oportunitățile de finanțare sunt pentru creație — statutul de performer este mai fragil decât cel de creator. Pe de o parte, performerii sunt dependenți de a obține joburi în creațiile coregrafilor, care sunt și ele limitate, iar acestea au o durată de viață scurtă. Pe de altă

parte, formatele de dezvoltare profesională derulate în plan local au încurajat de-a lungul timpului nu perfecționarea performerilor și legitimitatea profesiei de performer, ci mai degrabă perfecționarea creatorilor. Dependentele create astfel în interiorul scenei adaugă un alt punct slab în ecosistemul dansului.

1.6. Relația sector public – sector independent

Relația combină simultan cooperarea, concurența și izolarea. CNDB - Centrul Național al Dansului București realizează un număr mic de producții proprii, aproape tot ceea ce prezintă fiind în coproducție cu zona independentă — o cooperare reală; în același timp, concurează pentru aceleași fonduri. Teatrelli (spațiul gestionat de fostul CREART) a invitat artiști să creeze pentru programarea proprie și a găzduit spectacole de dans, însă cu o zonă foarte limitată a scenei. Izolarea completă se manifestă la nivelul grupurilor și artiștilor care își construiesc propriul program și funcționează în paralel cu instituțiile.

Mecanismul recent prin care CNDB - Centrul Național al Dansului București anunță disponibilitatea de a găzdui proiecte aflate în faza de aplicație de finanțare este o formă de „ante-programare” — un răspuns pragmatic la imposibilitatea de a produce în absența fondurilor proprii.

1.7. Infrastructura de prezentare: cartografie

Sunt identificate trei spații publice și trei spații private cu relevanță directă pentru domeniu, la care se adaugă spații din zona artelor vizuale care programează ocazional performance și dans contemporan.

- **Public:** CNDB - Centrul Național al Dansului București (instituție națională, în subordinea Ministerului Culturii) și Teatrelli (fost CREART, parte din actual ARCUB - Arte și Evenimente Urbane, instituție în subordinea Primăriei Municipiului București) — ambele spații de prezentare, cu 70–80 de locuri; Casa Eliad (ARCUB - Arte și Evenimente Urbane) — mai degrabă spațiu-gazdă pentru ateliere și evenimente, nu spațiu de prezentare.
- **Privat:** Linotip — cel mai apropiat de ideea de companie de dans, prezentând preponderent producțiile proprii și ale artiștilor afiliați; WASP — care nu interacționează cu restul scenei sau cu instituțiile publice, în afara artiștilor pe care îi susține direct; Teatre (Adriana Gheorghe) — inițiativă artist-run, spațiu foarte mic, cu programare de înaltă calitate artistică, orientată spre ateliere și zona discursivă.

- **Arte vizuale:** SAC – Spațiu de Artă Contemporană, ocazional Salonul de proiecte.

Nomadismul unei părți a scenei între aceste spații menține producția și distribuția la un nivel minimal: în absența unei infrastructuri tehnice partajate, nu pot fi transportate resurse între locații.

1.8. Evenimente reprezentative

Evenimentele cu continuitate și capacitate de construcție reputațională pe termen lung sunt *Iridescent* și *Bucharest Dance Film Festival*. Alte evenimente au existat, dar nu mai au ediții recente.

Eveniment	Profil	Perioadă	Semnificație	Website
Iridescent	Public larg + profesioniști; anvergură internațională	anual, noiembrie	Festival internațional care aduce ultimele producții de dans & performance locale și producții internaționale în fața publicului bucureștean	https://cndb.ro/festival/festivalul-cndb-2025/
Bucharest Dance Film Festival	Public larg + profesioniști;	anual, septembrie	Singurul festival internațional de film de dans din Europa de Est. Include proiecții de film și ateliere de dans pentru publicul larg (copii, vârstnici, profesioniști)	https://www.bidff.ro/

Ceea ce lipsește, la nivel de tipologie, sunt proiectele dedicate strict cercetării, fără obligația de a produce — burse care să permită artiștilor să rămână mai mult timp într-un proiect, în locul producerii unui spectacol în trei săptămâni. Programele de rezidență existente nu alocă timpul necesar unei creații durabile. Lipsesc, de asemenea, mecanismele de distribuție: spectacolele sunt prezentate de câteva ori și dispar, continuitatea fiind obținută exclusiv prin efortul individual al artiștilor.

Un efect secundar semnalat: interesul profesioniștilor pentru propria dezvoltare profesională scade, deși oportunitățile — inclusiv cu artiști internaționali — există.

Cauza nu este dezinteresul, ci lipsa timpului și a relaxării financiare care ar permite accesarea lor. Consecința paradoxală este că ateliere de calitate foarte înaltă sunt frecventate preponderent de amatori. Suprapunerea calendarelor între organizații, în absența unei programări coordonate, amplifică fenomenul.

2. Mobilitate și poziționare internațională

2.1. Mobilitatea în interiorul orașului

Răspunsul este categoric: domeniul nu este mobil. Există o mobilitate limitată la nivelul atelierelor și al unor programe în spațiul public sau în cartiere, dar nu o circulație reală a creației și a publicului între centru și periferii. Blocajul este dublu: publicul din afara zonei centrale nu este adus către instituții — specialistă relatează un caz în care copii de la școli ajungeau pentru prima dată în centrul Bucureștiului, la Muzeul Național de Artă — și, simultan, nu există spații unde să fie prezentate spectacolele în afara centrului. Inițiativele de tip prezentare în sala de clasă rămân punctuale și nu substituie condițiile tehnice și experiența unei săli de spectacol.

2.2. Poziționarea internațională

Interesul internațional pentru scena artistică locală a scăzut progresiv după aderarea României la UE în 2007. Instrumentul standard prin care o scenă națională se plasează internațional — platforma de dans, eveniment care prezintă ansamblul producției locale unui public de profesioniști care preiau ulterior spectacolele și le distribuie în străinătate — nu a mai fost organizat de foarte mulți ani într-un format care să creeze impact la nivelul distribuției și promovării internaționale. Platformele de dans contemporan românesc organizate de Fundația Proiect DCM în 2001 și 2003 în cadrul *Festivalului Internațional de Dans BucurEȘTi.Vest* au influențat legitimarea scenei locale în plan internațional la timpul lor, iar ultima platformă de anvergură internațională a fost organizată de [CNDB - Centrul Național al Dansului București a avut loc în 2009](#). Acest tip de eveniment de promovare a scenei, cu zeci de programatori internaționali prezenți, nu a mai avut loc, fiind înlocuit de evenimente de mai mici dimensiuni, de tip showcase. Un astfel de eveniment este în prezent organizat de CNDB - Centrul Național al Dansului București – [Dans. Context. Showcase](#).

Contraponderea pozitivă este creșterea prezenței organizațiilor românești în proiecte și rețele europene, care generează schimburi și o anumită circulație a spectacolelor. Impactul rămâne însă punctual, limitat la organizațiile și țările implicate direct, fără efect la nivelul întregului domeniu.

Evaluarea competitivității este, în consecință, dificilă: nu se produc spectacole competitive internațional tocmai din cauza factorilor structurali — timp insuficient investit în creație, absența continuității în exploatare. [Academia de dans și performance a CNDB](#) - Centrul Național al Dansului București, program anual de formare cu profesori internaționali, profesionalizează atât absolvenți din zona coregrafică, cât și artiști din alte domenii, dar absolvenții se confruntă cu aceleași condiții: lipsa oportunităților și necesitatea de a-și înființa propria organizație pentru a accesa fonduri.

2.3. Contribuția la reputația internațională a orașului

Direcția propusă este revenirea la un eveniment de anvergură de **tip platformă a dansului, conceput ca festival al orașului pe mai multe paliere: spectacole, expoziții de cercetare în jurul istoriei dansului, formate discursive**. Un astfel de eveniment ar avea o dublă funcție — poziționarea Bucureștiului ca destinație artistică și coagularea mediului local în jurul unor mize comune. O idee poate fi asocierea evenimentelor mari de dans cu evenimente mari ale orașului (exemplul dat: *Romanian Design Week*), pentru a atrage un public din afara nucleului obișnuit al domeniului.

3. Lacune structurale și direcții strategice

3.1. Lacunele prioritare

Întrebată ce lipsește în prezent, specialistul a indicat, în ordine: infrastructură și spații, fonduri, colaborare și deschidere către alte domenii. Infrastructura și spațiile funcționează împreună și determină, în cascadă, deficitul de public: fiecare limitare a capacității de a produce și de a prezenta reduce expunerea conținutului artistic.

3.2. Direcții propuse

- **Un spațiu dedicat, permanent, pentru CNDB - Centrul Național al Dansului București.** Este singura problemă structurală pe care specialistul ar alege să o rezolve dacă ar putea rezolva una singură. După pierderea Sălii Omnia, identificarea unui alt spațiu propriu ar încheia situația de provizorat prelungit și ar redirecționa banii publici de la chirii către proiecte și susținerea domeniului pe termen lung.
- **Un teatru municipal cu profil de proiecte coregrafice.** Idee discutată în interviu și asumată de specialistă drept prima destinație a unei eventuale creșteri bugetare. Instituția ar avea avantajul de a putea atât produce, cât și prezenta, cu un program

de tip centru cultural, incluzând pachetul de mediere și o conectare consistentă la comunitate. Ca profil, ar fi potrivit un teatru cu istoric de lucru pe proiecte și programare variată — exemplul menționat: Teatrul Metropolis.

- **Redeschiderea granturilor CNDB - Centrul Național al Dansului București** și o strategie instituțională adaptată dinamicilor reale ale scenei: susținere pentru continuitatea spectacolelor și pentru turnee, cu intervenții anuale calibrate pe lipsurile identificate.
- **Un mecanism local de cofinanțare a proiectelor europene.** Proiectele deja validate la nivel european nu ar mai trebui să concureze din nou la AFCN - Administrația Fondului Cultural Național sau la alte apeluri. Un mecanism similar a existat, limitat, la Ministerul Culturii. Întrucât majoritatea organizațiilor implicate în proiecte europene de dans sunt bucureștene, instrumentul are sens și în mod specific la nivel municipal.
- **O bază de resurse tehnice și de spații a orașului,** administrată de o instituție municipală, din care organizațiile independente să poată împrumuta echipamente (covor de dans, videoproiector etc.) și să poată solicita accesul **la spații cartografiate**. Instituția care gestionează granturile la nivelul primăriei ar trebui să funcționeze mai degrabă ca un centru de proiecte — modelul menționat: Centrul de Proiecte Timișoara.
- **O platformă transversală de comunicare a evenimentelor culturale** pe domenii, de tip agregator („un fel de Time Out București”), conectată inclusiv la centrele de informare turistică. Informația despre evenimentele orașului este în prezent dispersată și greu accesibilă.
- **Finanțare pe teme integratoare, nu pe domenii.** Logica disciplinară a granturilor face invizibilă o zonă de practică transdisciplinară — proiecte care vin dinspre artele vizuale sau literatură către performance nu se regăsesc nicăieri și își asigură foarte greu finanțarea. Temele ar putea fi definite pe intervale de trei-cinci ani, pentru a oferi perspectivă, și integrate în proiecte multianuale.

3.3. Arbitraje bugetare

Testul creșterii bugetare cu 20% conduce la teatrul municipal cu profil coregrafic, cu program ambițios pe zece ani atât pentru artiști, cât și pentru comunitate.

Testul scăderii cu 20% produce, în schimb, un rezultat diagnostic în sine: specialistul consideră întrebarea inaplicabilă, întrucât bugetul cultural al orașului este în prezent

nerrelevant pentru scena de dans. Investiția municipală este prea mică pentru a mai putea fi redusă.

3.4. Guvernanță

Soluția propusă este delegarea responsabilității curatoriale pe perioade limitate: **un board curatorial de domeniu**, cu competență specifică, rotit o dată la trei–patru ani, care să realizeze programarea pe domeniul respectiv. Principiul esențial este ca angajamentul să nu fie permanent și componența să se schimbe prin rotație.

Aceeași cerință de independență este formulată și pentru granturi: sistemul de finanțare municipală ar trebui să fie transparent, previzibil, cu evaluare independentă și administrat independent de structura primăriei.

4. Perspectiva 2036

4.1. Temele majore ale deceniului

- **Ieșirea din logica de supraviețuire.** Tema centrală formulată de specialistă: cum trec programele și strategiile existente de la gestionarea supraviețuirii la lucrul asupra calității artistice și a continuității.
- **Maparea nevoilor și decizia bazată pe date.** Instituțiile care elaborează strategii ar trebui să implementeze măsuri corelate cu datele colectate. Exemplul dat: dacă se constată că spectacolele au în medie două reprezentații, concluzia operațională este că sunt necesare mecanisme de distribuție — altfel, o investiție de ordinul a 20.000-50.000 de euro într-o producție se pierde după doar câteva prezentări.
- **Prezervarea memoriei dansului.** Strategii de documentare și arhivare a practicilor. Paradoxul semnalat este că digitalizarea a fragmentat suplimentar situația: se documentează tot și, în final, nu rămâne nimic. Precedentul relevant este platforma DanceCloud a CNDB - Centrul Național al Dansului București, care nu s-a dovedit sustenabilă, nu a fost nici finalizată, nici continuată. Deficitul este cel mai acut nu neapărat pe zona istorică — unde există proiecte începute — ci pe documentarea prezentului.
- **Reflecția critică.** Contextele în care se scrie despre ce se întâmplă în domeniu sunt foarte puține; presa culturală a dispărut.
- **Reconfigurarea comunicării.** Singura schimbare calificată drept inevitabilă: adaptarea comunicării artistice la mijloacele tehnologice și la formate noi de a

ajunge la public. Artiștii care nu vor stăpâni aceste instrumente nu vor putea fi prezenți.

Schimbările dezirabile enumerate: mai multă colaborare în interiorul domeniului, comunicare consolidată a evenimentelor, coordonarea calendarelor între organizatori, creșterea sumelor alocate granturilor în domeniu.

4.2. Inteligența artificială

Observația formulată este că AI pare deja folosit inclusiv în redactarea textelor de sală, dar într-un registru de substituție, nu de asistență: „este folosit ca să înlocuiască, nu ca să fie de ajutor”. În paralel, artiștii din generațiile mai tinere sunt vizibil mai preocupați de utilizarea tehnologiilor în creație.

Rolul recomandat pentru strategia municipală este de pledoarie pentru utilizarea responsabilă și de instrument de formare, nu de reglementare. Două cerințe concrete: **transparența privind modul în care strategia însăși folosește AI** și organizarea unor contexte de formare — training-uri — privind impactul tehnologic asupra domeniului cultural, la nivel etic și practic.

4.3. Teme transversale prioritare

Din lista de teme transversale propusă, specialistul a selectat trei ca fiind critice pentru domeniu:

- **Sprijin pentru artiști și profesioniști independenți și condiții de muncă.** Scena cuprinde artiști și profesioniști activi, cu experiență de 20–30 de ani, care nu și-au câștigat un statut. Distincția esențială este între a avea un statut, cu drepturi și garanții asociate, și modul concret în care se manifestă munca artistică. Este o prioritate care poate fi împinsă și de la nivel local.
- **Educație culturală și formarea publicului.** Trebuie asumată la nivelul instituțiilor, ca mod de acțiune concertat și sustenabil, nu prin inițiative punctuale.
- **Patrimoniu și memorie versus inovație.** Generarea de resurse prin documentare trebuie să devină o acțiune conștientă, care ține cont simultan de trecut și de viitor.

4.4. Indicatori de monitorizare propuși

- Numărul de spații care prezintă dans și performance în București.
- Educație și formarea publicului: numărul de școli implicate, numărul de programe, numărul de participanți.

- Raportul dintre numărul de producții realizate și numărul de reprezentații — indicator al duratei de viață a creațiilor.

4.5. Instituțiile de învățământ de profil

Temă adăugată de specialistă la finalul interviului. În București funcționează Liceul de Coregrafie, cu secții clasică și contemporană, mai bine conectat în ultimii ani la scena profesionistă, artiștii din scenă fiind invitați în liceu. La UNATC - Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „Ion Luca Caragiale” există secția de coregrafie, ai cărei absolvenți accesează în măsură crescândă oportunitățile scenei. Problema comună rămâne absența unei perspective profesionale după finalizarea studiilor — punct de contact direct cu vulnerabilitatea privind lipsa oportunităților de angajare, semnalată în deschiderea interviului.

5. Concluzii

Consultarea conturează un domeniu aflat într-un echilibru instabil: o scenă concentrată în București, cu vizibilitate europeană în creștere la nivel de organizații, dar fără infrastructură, fără continuitate a exploatării creațiilor și fără o relație funcțională cu autoritatea locală. Elementul cel mai relevant pentru fundamentarea strategiei este constatarea că municipalitatea nu figurează, în prezent, ca actor semnificativ în ecosistemul dansului bucureștean — o absență care transformă orice intervenție municipală într-un câștig net, dar care explică și de ce testul reducerii bugetare este inaplicabil.

Cele trei intervenții cu efect de sistem, în ordinea priorității exprimate, sunt: un spațiu permanent pentru CNDB - Centrul Național al Dansului București; un teatru municipal care să își asume și un profil de proiecte coregrafice, cu funcție dublă de producție și de mediere; și un mecanism municipal de cofinanțare a proiectelor europene, care să valorifice singura resursă în creștere reală a domeniului. La acestea se adaugă două instrumente cu cost redus și impact transversal — baza de resurse tehnice și de spații a orașului și platforma agregatoare de comunicare a evenimentelor — precum și o corecție de logică în alocarea granturilor: finanțare pe teme integratoare, multianuală, în locul finanțării pe domenii.